

BIOGRAFIJA

Spletna stran

Nika Oblak in **Primož Novak** kot tandem na področju sodobne umetnosti delujeta od leta 2003. V svoji umetniški praksi raziskujeta sodobno družbo pod vplivom medijev in kapitala, ter podrobno predstavljata njeno vizualno in lingvistično strukturo. Njuna dela so bila predstavljena na uglednih prizoriščih sodobne umetnosti po vsem svetu: Sharjah Biennial (UAE), Japan Media Arts Festival (JP), Istanbul Biennial (TR), Biennale Cuvee, Linz (AT), Transmediale Berlin (DE), FILE Sao Paulo (BR). Prejela sta številne štipendije in nagrade, med drugim CYNART Award, ki jo podeljuje Trans-Media-Akademie Hellerau v Dresdnu (DE).

Programiranje: Simon Gorše

Zahvale: Sašo Kalan, Marko Gorše, Edoardo Raon,

Aksioma – Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana;

Speculum Artium – Delavski dom, Trbovlje;

ACC_R Asia Culture Center, Gwangju (KR);

Pixelpoint – mednarodni festival sodobnih umetniških praks, Nova Gorica

Nika Oblak & Primož Novak

IN ZDAJ NEKAJ POPOLNOMA DRUGAČNEGA 18

12. 12. 2025–17. 1. 2026

MMC KIBLA/KiBela, Ulica kneza Koclja 9, Maribor

Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, v soboto od 10. do 14. ure

KIBELA

Nika Oblak & Primož Novak IN ZDAJ NEKAJ POPOLNOMA DRUGAČNEGA 18

12. 12. 2025–17. 1. 2026

MMC KIBLA/KiBela

Nika Oblak in Primož Novak, zelo poseben umetniški dvojec, ki ne samo, da deluje od leta 2003, ampak je s svojim opusom nenadkradljivo originalen in svetovno enkraten. Seveda bi se lahko sprehodili po njunih referencah, med katerimi je nedvomno legendarna skupina Monty Python, od katere sta si sposodila naslov tega seriala, ki ga vrtita že osemnajstič. Nadaljujeta kontinuiteto 'žanra', ironizirata modnost novih, sodobnih medijev pa tudi konceptualne umetnosti, ki izpraznjeno umetniškost nadomešča z besedičenjem, kaj naj bi delo 'povedalo'. Namesto da umetnost 'govori' sama zase, brez pametnjačenja pač ne gre, sicer po globokoumnjenju od 'dela' ostane bore malo ali celo nič – mišljeno čisto konceptualno – in nemalokrat je bolje tako.

Res pa je, da se je treba najprej zazreti vase in globoko razmisliti, v kakšni resničnosti živite. Medijski, navidezni, digitalni, manipulirani in manipulativni ali v resnični, pravi, analogni, intelektualni in srčni? Ko boste spoznali, boste verjetno presenečeni. A ne bo še konca dela. Na ostalo potovanje se boste morali podati sami. Tako kot to počne umetniški par, ki je samostojno premiero v KIBLI imel leta 2007, ko sta se predstavila s ciklom *Timsko delo 3*, nadaljevanje je sledilo leta 2017, ob 15. obletnici njunega delovanja v 'nanizanki' *In zdaj nekaj popolnoma drugačnega 8*, ogled tretjega, (zaenkrat) zadnjega dela serije *In zdaj nekaj popolnoma drugačnega 18* pa se bo vršil letos, osem let kasneje. Že od njune tvorbe leta 2003 in do danes leta 2025 sta sodelovala v kopici skupinskih razstav v KIBLI, na Festivalu KIBLIX in tudi na mednarodnih gostovanjih, ki smo jih soorganizirali, in gotovo bo v prihodnje enako.

Njune videonamestitve so neme, ne govorita, ampak prikazujeta, razstavljata, igrata vlogi preizkuševalcev svojih iznajdb in jih tako tudi reklamirata, čeprav dvomim, da koga njihovo delovanje prepriča v 'nakup'. Se pa nasmejimo in pomislimo, le kako sta se lotila določenega dela in kako sta to izvedla. Brez pogleda v zaodrje si težko zamislimo, koliko načrtov sta morala pripraviti, kakšne fizične konstrukcije je bilo treba sestaviti in postaviti, da se je izbrana ideja uresničila. Vidimo le materializirano akcijo, ki jo poganjajo banalne vsakdanjosti in/ali tradicionalne modrosti, iz katerih črpata svoje ustvarjalne porive, da bi jih skozi dobesedno citiranje spreobrnila v lastno nasprotje. Ko jih pred nami razgalita, jim vzameta njihovo 'zgodovinsko' konotacijo in ostanejo brez smisla. Postanejo nesmiselne.

Nika in Primož z izkrivljanjem resničnosti opravljata tudi pedagoško in starševsko vlogo, saj po eni strani podučita publiko, kako vztrajanje na kanoniziranih zapovedih in edinih resnicah vodi ciklično rutino, ki nas ugrabi in najprej zapre v kletke v glavah, dokler ne postane navada in naš prostovoljen zapor, ki se ga mnogi niti ne zavedajo. Ko nastavljata ogledalo starejšim, hkrati vzgajata otroke s spoznavanjem nesmislov, ki krojijo človeška življenja, in jih opozarjata, naj tega ne delajo. Kot bi želela v napovedniku pred filmom sporočiti: »Pozor! Ne poskušajte tega doma!« Ali kjerkoli. Če je 'navada železna srajca', je samoumevnost neumna in dobesednost je lahko smešna, ko se je avtorica in avtor lotita s povsem lastnim umetniškim kodiranjem, ki je v

desetletjih delovanja postalo njun zaščitni znak. Ob prikazanem se lahko čudimo in zabavamo.

Čistost forme nas v preprosti scenski postavitvi v delih pritegne, minimalna paleta barv očara, vsebina pa nas začara. Čeprav ne vemo, kakšen umotvor bo nastal do naslednjic, vemo, da bomo spet dobili zgodbo, in prepričani smo lahko, da se bomo najprej začudili in se nato zabavali, dokler ne doživimo katarze, skozi katero bomo 'pogledali resnici v oči'. In izvedeli, da bi vedeli, kdaj misel izgubi smisel. Ko se to zgodi, smo pripravljeni na naslednji del njune serije, na nadaljevanje učne ure v pedagoškem procesu spoznavanja življenja skozi spoznavanje samih sebe na poti do naslednje ozdravitve. Ko pride še spoznanje, se lahko podamo na potovanje, na katerem bomo ujeli spomin in se podali poiskat praspomin, ki hrani naš ego s samozaverovanostjo v nekaj, kar razen v medijih nemara sploh ne obstaja.

Medtem ko nam Nika Oblak in Primož Novak mahata z »Dobrodošli v najinem filmu.«, se moramo osvestiti, da je to tudi naš film. No, v resnici pa ni zgolj film, ampak je Življenje, ki ga ponujata v enostavnih, z občutkom estetiziranih in vrhunskih uprizoritvah krokijev, ki so prisotni v vseh nas. Da iz njih nastane zgodba, pa počneta v avtorskem tandemu in nam neumorno pravita, da tudi ostali sestavljamo svoje zgodbe. Kakšne bodo, je odvisno predvsem od nas, saj nam jih ne morejo ponuditi niti država, niti stranke, niti vera, niti demokracija, ampak si jih lahko pišemo le sami. Ko promovirata umetnost, se izrekata za življenje in slednje je 'corpus' njunega opusa, ki ga metaforično igrajo mediji kot posnemovalci živega, torej sprogramirani manipulatorji in potemtakem replikanti.

Da Nika in Primož v bistvu vso pot sestavljata svoj film, v katerem igrata in imata tudi vse vloge, sta najbolj eksplicitno pokazala s kader-po-kader vizualno rekonstruiranim originalnim napovednikom filma *Pulp Fiction*, ki sta ga leta 2008 naslovila *Shund*. Celoten napovednik je narejen v studiu z uporabo zelenega platna in preprostih rekvizitov, kot so avtomobilčki in pištole, karton, papir ... Ozadja prizorov so sestavljena iz fotokolažev. V izmišljenem, neobstoječem filmu se prelevita v izmišljena superzvezdnika, čeprav sta že v svojih delih, videih, fotografijah in namestitvah zvezdi, a bi ju – glede na njuno 'umetniško igro' – lahko označili bolj kot antizvezdi, saj njune dejavnosti in akcije ter transparenti premljavajo bizarnost našega vsakdana in početja, večnih resnic, izrekov in pregovorov, ki jih bodisi neposredno, besedno sprevračata bodisi posredno obdelata v videih, ki so dejansko njuni performansi, ali pa zadošča, ko si na razstavi oblečeta majici z napisoma »THIS IS A PERFORMANCE« in smo že tam pa tu.

Vsa dela ustvarita sama, in sicer od zamisli, kaj, do razmisleka, kako, do izbire načina oziroma medija, ki ga bosta uporabila, in interne ali eksterne konstrukcije, ki jo je treba izdelati, da se bodo njuni načrti uresničili, za konec pa še vse izvedeta, posnameta, zmontirata, prezentirata in instalirata. Skratka umetnosti se lotevata celovito, ves proces zlagoma strukturirata z različnimi postopki, da se resničnost prelevi v fikcijo, ko njene zapovedi zastavimo dobesedno, in ironijo, ko fikcija, izmišljeno postane resničnost. Poigravata se s fluidnostostjo naših zaznav in sprevračanjem izjav, njuna umetnost junaka 'spreobrača' v antijunaka, akcije pa vsej resnosti izvedb in očitnih naporov, ki se jim povržeta, postanejo antiakcije, smešne in bizarne, ekstremne in svarilne, pedagoške in opominjajoče, kaj se zgodi, če stvarnost jemljemo dobesedno, po zapovedi ali črki zakona, kot dogmo ali aksiom, ideologijo ali vzgojo.

Ekрани z njunimi deli tako niso zgolj 'okvirji' filmov ali slik, ampak so velikokrat posledice akcij oziroma performansov, ki jim 'tradicionalni pravokotniki' postanejo pretesni in jih razširjata ne samo iz osnovne forme, ampak jih tudi tehnološko nadgrajujeta, ko statično obliko spremenita v kinetično. Ekran se nagiba sem ter tja, vrti, vozi po prostoru, včasih ga oplemenitita z dodatki, včasih pa ostane v osnovni vlogi. Kako pa kaj vaša televizija? Ekran kot najširše sprejeta pravokotna oblika popularne kulture. Najčistejši pop. Forma in nič drugega ali tretjega ...

A četudi ekрани ostanejo ekрани, se v delih Nike in Primoža razvijejo v objekte. Statične in dinamične. S sliko, ki pa je vedno dinamična. Počasna, povedna in eksplicitna. V prikazu. Medtem ko prikazana vsebina obrača smisel. Sprevrča manipulacijo medija v operacijo ustvarjalnosti. Ko je Marshall McLuhan zapisal: »Medij je sporočilo.«, se je gotovo oziral tudi na dosežke takratne umetnosti. Pionir videoumetnosti Nam June Paik je bil eden tistih, ki so TV-ekran uporabili za umetniško podstat. Kot dialog, skulpturo, komentar. Podobno storita umetnica in umetnik, ki pa TV-ikonografijo razvijata še dlje in ta ni samo okno v svet, ampak postane okno našega sveta.

Obzorje, ko televizorji zuje, kot pojejo Prljavo kazalište. Tudi pankerska sta Nika & Primož, ne samo v pervertiranju najbolj razširjenih medijev in formi ekranov, ampak tudi v subtilni uporabi tehnologije v povezavi z drugimi mediji. Denimo, ko roboti protestirajo, kot sta v delu *Aktivisti* (2011) rezonirala tehnološko obsedenost samostojno premikajočih se ploščadi, na katere sta postavila *Misli in Smisle*, se v avtoportretnih fotografijah zabadata v konformne, splošno slavljene objekte. Od intimne do javnega. Povsod sta oba. Če bi obrnili smer, sta par. Kot Gilbert & George, le da ustvarjata svoj svet pod drugima imenoma. Nato ekran obrneta v ogledalo. Na ogled. Za refleksijo.

Ekran je ogledalo. Kar gledate, to ste. Mislite ali ne. Ko gledate Niko in Primoža, se zdita domača. Hkrati pa bi lahko bila kjerkoli. Kot neposredni prenos ali posnetek tekme. S samima sabo. V neskončnem vrtiljaku življenja. Njuno intimno povnanjata in gradita svoj planet. Na katerem smo tudi mi. Vsi v rutini vsakdana, ki je – čeprav je še toliko nesmiseln – neskončno privlačen in vedno znova, ko se zbudimo – ustvarjalen. Tudi ko zaspimo. Potem pa že vemo ...

Tovariši Slovenci in tovarišice Slovenke, peš naprej!